

ЗАКОН ЗА НАСЛЕДУВАЊЕТО
Сл. Весник на Р.Македонија бр. 47/96 од 12.09.1996 година

Глава прва
ОПШТИ ОДРЕДБИ

Остварување на наследното право

Член 1

Наследното право во Република Македонија се остварува според одредбите на овој закон.

Предмет на наследувањето

Член 2

Да се наследуваат можат предмети и права што им припаѓаат на поединци.

Рамноправност во наследувањето

Член 3

Граѓаните, под исти услови, се рамноправни во наследувањето.

**Наследување во случај на вонбрачно сродство и потполно
посвојување**

Член 4

Во поглед на наследувањето вонбрачното сродство се изедначува со брачното, а сродството создадено со потполно посвојување со крвното сродство.

При потполното посвојување престануваат меѓусебните наследни права на посвоеникот и неговите потомци со неговите крвни роднини.

Вонбрачното дете за да може да оствари право на наследство спрема вонбрачниот татко неопходно е вонбрачното сродство да е утврдено на начин пропишан со закон.

Наследни права на странци

Член 5

Странските државјани ги имаат во Република Македонија, под услови на примена на начелото на реципроцитет, истите наследни права како и државјаните на Република Македонија

Основи за повикување на наследство

Член 6

Да се наследи може врз основа на закон и врз основа на тестамент.

Ништовност на договорот за наследување

Член 7

Ништовен е договорот со кој некој ја остава својата оставина или нејзин дел на својот содоговарач или на трето лице, освен ако располагањето се врши со договор за доживотна издршка.

Ништовност на договорот за идно наследство или легат

Член 8

Ништовен е договорот со кој некој го отуѓува наследството на кое се надева, како и секој договор за наследство на трето лице кое е уште живо. Ништовен е, исто така, и договорот за легат или за некоја друга корист со кој еден договарач се надева на наследство кое уште не е отворено.

Располагање со тестамент

Член 9

Завештателот може со тестамент да располага со својот имот на начин определен со овој закон.

Ништовност на договорот за содржината на тестаментот

Член 10

Ништовен е договорот со кој некој се обврзува да внесе некоја одредба во својот тестамент, или да не ја внесе, да отповика некоја одредба од својот тестамент, или да не ја отповика.

Оставина без наследник

Член 11

Оставината без наследник и припаѓа на Република Македонија

Глава втора НАСЛЕДУВАЊЕ ВРЗ ОСНОВА НА ЗАКОН

I. ЗАКОНСКИ НАСЛЕДНИЦИ

1. Наследни редови

Круг на законските наследници

Член 12

Врз основа на закон, умрениот го наследуваат: сите негови потомци, неговите посвоеници и нивните потомци, неговиот брачен другар, неговите посвоители, неговите родители, неговите браќа и сестри и нивните потомци и неговите дедовци и баби и нивните потомци.

Овие лица наследуваат според наследните редови.

Наследниците од поблискиот наследен ред ги исклучуваат од наследство лицата од подалечниот наследен ред.

Меѓу себе се наследуваат и чуваникот и хранителот, посинокот и очувот и маќеата, снаата и свекорот и свекрвата, зетот и тестот и тештата и други лица, под условите и на начин определени со овој закон.

а) Прв наследен ред

Потомците и брачниот другар на умрениот

Член 13

Оставината на умрениот ја наследуваат пред сите неговите деца и неговиот брачен другар.

Тие наследуваат еднакви делови.

Право на претставување

Член 14

Делот од оставината што би му припаднал на порано умреното дете да го надживеало оставителот го наследуваат неговите деца, внуците на оставителот, на еднакви делови, а ако некој од внуците умрел пред оставителот, тогаш делот што би му припаднал да бил жив во моментот на смртта на оставителот го наследуваат неговите деца, правнуците на оставителот, на еднакви делови и така редум се додека има потомци од оставителот.

Намалување на делот на брачниот другар

Член 15

Кога има деца на оставителот кои не потекнуваат од бракот со надживеаниот брачен другар, а имотот на овој брачен другар изнесува повеќе од делот што би му припаднал при делбата на оставината на

еднакви делови, тогаш на секое дете на оставителот му припаѓа двапати поголем дел отколку на брачниот другар.

б) Втор наследен ред

Родителите и брачниот другар на умрениот

Член 16

Оставината на умрениот кој не оставил потомци ја наследуваат неговите родители и неговиот брачен другар.

Родителите на умрениот наследуваат една половина од оставината на еднакви делови, а втората половина ја наследува брачниот другар на умрениот.

Ако по умрениот не останал брачен другар, родителите на умрениот ја наследуваат целата оставина на еднакви делови.

Браќата и сестрите на умрениот и нивните потомци

Член 17

Ако едниот родител на оставителот умрел пред оставителот, делот од оставината што би му припаднал да го надживеал оставителот го наследуваат неговите деца (браќата и сестрите на оставителот), неговите внуци и правнуци и неговите натамошни потомци, според правилата што важат за случај кога умрениот го наследуваат неговите деца и другите потомци.

Ако двајцата родители на оставителот умреле пред оставителот, делот од оставината што би му припаднал на секој од нив да го надживеал оставителот го наследуваат потомците, како што е предвидено во став 1 на овој член.

Во сите случаи браќата и сестрите на оставителот само по таткото го наследуваат на еднакви делови татковиот дел од оставината, браќата и сестрите само по мајката го наследуваат на еднакви делови мајчиниот дел, а родените браќа и сестри го наследуваат на еднакви делови со браќата и сестрите по таткото татковиот дел, а со браќата и сестрите по мајката мајчиниот дел.

Ако едниот родител умрел без потомство

Член 18

Ако едниот родител на оставителот умрел пред оставителот, а не оставил ниеден потомок, делот на оставината што би му припаднал да го надживеал оставителот го наследува другиот родител, а ако и овој умрел пред оставителот, неговите потомци го наследуваат она што би им припаднало и на едниот и на другиот родител, како што е предвидено во член 17 од овој закон.

Ако обата родители умреле без потомство

Член 19

Ако обата родители на оставителот умреле пред оставителот, а не оставиле ниеден потомок, целата оставина ја наследува надживеаниот брачен другар на оставителот.

в) Трет наследен ред

Дедовците и бабите на умрениот

Член 20

Оставината на умрениот што не оставил ниту потомци, ниту родители, ниту овие оставиле некој потомок, ниту брачен другар, ја наследуваат неговите дедовци и баби.

Едната половина од оставината ја наследуваат дедото и бабата по татко, а другата половина дедото и бабата по мајка.

Право на дедото и бабата од иста лоза

Член 21

Дедото и бабата од иста лоза наследуваат на еднакви делови.

Ако некој од предците од една лоза умрел пред оставителот, делот од оставината што би му припаднал да го надживеал оставителот го наследуваат неговите деца, неговите внуци и неговите натамошни потомци, според правилата што важат за случај кога умрениот го наследуваат неговите деца и другите потомци.

Во се друго за наследното право на дедото и бабата од една лоза и нивните потомци важат правилата според кои наследуваат родителите на оставителот и нивните потомци.

Ако дедото и бабата од една лоза умреле без потомство

Член 22

Ако дедото и бабата од една лоза умреле пред оставителот, а не оставиле ниеден потомок, делот од оставината што би им припаднал да го надживеале оставителот го наследуваат дедото и бабата од другата лоза, нивните деца, нивните внуци и нивните натамошни потомци, како што е предвидено во член 21 од овој закон.

ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ ЗА НЕКОИ НАСЛЕДНИЦИ

а) Посвоеници

Член 23

При непотполното посвојување остануваат запазени правата на наследување меѓу посвоеникот и неговите роднини, доколку со овој закон поинаку не е определено.

Доколку наследните права на посвоеникот не се ограничени или исклучени посвоеникот и неговите потомци ги имаат спрема посвоителот истите наследни права како и децата на посвоителот и другите негови потомци, а посвоителот спрема посвоеникот и неговите потомци има наследни права како родител на посвоеникот. Во тој случај, доколку посвоителот е жив, родителите на посвоеникот и нивните потомци и предци не го наследуваат посвоеникот.

При непотполното посвојување посвоеникот и неговите потомци не ги наследуваат посвоителовите роднини, неговиот брачен другар, ниту другите негови посвоеници, а роднините на посвоителот не се законски наследници на посвоеникот.

Доколку наследните права на посвоеникот биле ограничени или исклучени, посвоителот не е законски наследник на посвоеникот и на неговите потомци.

Член 24

Ако едниот од родителите на посвоеникот е брачен другар на посвоителот, посвојувањето не влијае врз заемните права на наследување меѓу посвоеникот и тој родител и неговите потомци и предци.

Член 25

Земните наследни права меѓу посвоителот и посвоеникот престануваат, ако посвоителот, односно посвоеникот поднел барање за престанок на посвојувањето, а по смртта на едниот од нив се утврди дека барањето било основано.

б) Брачниот другар

Кога брачниот другар го губи правото на наследување

Член 26

Правото на наследување меѓу брачните другари престанува со разводот на бракот и со поништувањето на бракот.

Брачниот другар нема право на наследство ако:

1) оставителот поднел тужба за развод на бракот, а по смртта на оставителот се утврди дека тужбата била основана, или пак брачниот другар и оставителот поднеле спогодбен предлог за развод на бракот, а до смртта на оставителот постапката по тој предлог не е завршена;

2) неговиот брак со оставителот биде поништен по смртта на оставителот, од причини за чие постоење надживеаниот брачен другар знаел во времето на склучувањето на бракот и

3) неговата заедница на живот со оставителот трајно престанала по негова вина или во спогодба со оставителот.

Со разводот и со поништувањето на бракот брачниот другар го губи правото да ги бара користите за него, предвидени во тестамент или во некое друго располагање за случај на смрт, направени пред разводот односно поништувањето на бракот од неговиот поранешен брачен другар.

Зголемување на наследниот дел на брачниот другар

Член 27

Кога брачниот другар кој нема нужни средства за живот е повикан на наследство со наследниците од вториот наследен ред, судот може, по барање од брачниот другар, да одлучи брачниот другар да наследи и еден дел од оној дел на оставината што би требало според законот да го наследат другите наследници, а може да одлучи и брачниот другар да ја наследи целата оставина, ако е таа од толку мала вредност што со нејзината делба брачниот другар би западнал во скудност.

При одлучувањето судот ќе ги земе предвид сите околности на случајот, а особено имотните прилики и способноста за стопанисување на брачниот другар, имотните прилики на другите наследници и нивната способност за стопанисување и вредноста на оставината.

в) Родители

Зголемување на наследниот дел на родителите

Член 28

Кога родителите кои немаат нужни средства за живот се повикани на наследство со брачниот другар на оставителот, судот може, по нивно барање, да одлучи да наследат и еден дел од оној дел на оставината што би требало според законот да го наследи брачниот другар, а може да одлучи родителите да ја наследат целата оставина, ако е таа од толку мала вредност што со нејзината делба родителите би западнале во скудност.

Ако меѓу родителите на оставителот заедницата на животот трајно престанала, а само едниот родител нема нужни средства за живот, тој може да бара да се зголеми наследниот дел како спрема брачниот другар така и спрема другиот родител на оставителот.

Ако едниот родител на оставителот умрел пред оставителот, надживеаниот родител, кој нема нужни средства за живот, може да бара да се зголеми неговиот наследен дел и спрема наследниците на умрениот родител на оставителот.

При одлучувањето судот ќе ги земе предвид сите околности на случајот, а особено имотните прилики и способноста за стопанисување на родителите, имотните прилики на брачниот другар односно на наследниците на

умрениот родител и нивната способност за стопанисување и вредноста на оставината.

г) Лица кои живееле во трајна заедница

Член 29

Чуваникот и хранителот, посинокот и паштерката и очувот и маќеата, снаата и свекорот и свекрвата, зетот и тестот и тештата и лица кои се крвни роднини, кои живееле во трајна заедница, заемно се наследуваат под услов умрениот да не оставил брачен другар и други наследници од првиот наследен ред и родители и браќа и сестри. Во овој случај овие лица ја наследуваат целата оставина на еднакви делови.

Кога на наследство е повикан брачниот другар, лицата од став 1 на овој член ја наследуваат на еднакви делови едната половина од делот од оставината што би го наследиле родителите односно браќата и сестрите на оставителот.

Трајна заедница во смисла на одредбите од овој член е онаа заедница која траела најмалку пет години и тоа непрекинато од засновањето на односите од овој член па се до смртта на оставителот.

Чуваникот во смисла на овој закон е дете што некое лице (хранител) го довело кај себе да го чува и одгледува како свое, а не го посвоило.

II. НУЖНИ НАСЛЕДНИЦИ

1. Нужни наследници и нужен дел на оставината

Кои се нужни наследници

Член 30

Нужни наследници се: децата на оставителот, неговите посвоеници и неговиот брачен другар.

Потомците на децата на оставителот и на неговиот посвоеник се нужни наследници само ако во моментот на смртта на оставителот живееле во заедница со него или ако тој ги издржувал или ако се трајно неспособни за работа и немаат нужни средства за живот.

Родителите на оставителот и неговите браќа и сестри се нужни наследници само ако се трајно неспособни за работа и немаат нужни средства за живот.

Лицата наведени во овој член се нужни наследници кога според законскиот ред на наследување се повикани на наследство.

Нужен дел

Член 31

Нужните наследници имаат право на дел од оставината кој се вика нужен дел и кој им припаѓа во случај кога оставителот располагал со оставината.

Нужниот дел на потомците, посвоениците и нивните потомци и на брачниот другар изнесува една половина, а нужниот дел на другите наследници една третина од оној дел што на секој наследник би му припаднал според законскиот ред на наследувањето без оглед на тоа што некој од нужните наследници не бара дел од оставината, или пак е исклучен од наследство или е недостоен да наследи. Притоа, не се применуваат одредбите од овој закон за зголемување, односно намалување на наследниот дел на брачниот другар, односно на родителите.

Нужниот дел како наследно право

Член 32

На нужниот наследник му припаѓа определен дел од секој предмет и од правата што ја сочинуваат оставината, но завештателот може да определи нужниот наследник да го прими својот дел и во определени предмети, права или во пари.

2.Пресметување на нужниот дел, намалување на располагањето со тестамент и враќање на подароците

а) Пресметување на нужниот дел

Утврдување на вредноста на оставината

Член 33

Вредноста на оставината врз основа на која се пресметува нужниот дел се утврдува на следниот начин:

- претходно се врши попис и процена на добрата што ги имал оставителот во моментот на смртта, сметајќи го тука и сето она со што располагал со тестаментот, како и сите негови побарувања, па и оние што ги има спрема некој наследник освен побарувањата што очигледно се ненаплатливи;
- од утврдената вредност на добрата што ги имал оставителот во моментот на смртта се одбива износот на оставителовите долгови, износот на трошоците на пописот и процената на оставината и трошоците на закопот на оставителот;
- на така добиениот остаток се додава вредноста на сите подароци што ги направил оставителот на каков и да било начин во последните 90 дена од својот живот, па и на оние подароци за кои оставителот наредил да не му се засметуваат на наследникот во неговиот наследен дел.

Во оставината не влегуваат добрата со кои оставителот располагал со договорот за доживотна издршка, а чие предавање на давателот на издршката е одложено до смртта на примателот на издршката.

Што се смета за подарок

Член 34

Како подарок во смисла на овој закон се смета и откажување од права, простување на долг, она што оставителот му го дал на наследникот за

време на својот живот на име наследен дел или заради основање или проширување на домаќинството, или заради вршење на занимање, како и секое друго располагање без надоместок.

Определување на вредноста на подароците

Член 35

При проценувањето на подароците се зема вредноста на подарениот предмет во моментот на смртта на оставителот, а според неговата состојба во времето на подарувањето.

Кога подарокот се состои во осигурување

Член 36

Кога подарокот се состои во осигурување во корист на примателот на подарок, како вредност на подарокот ќе се земе збирот на премиите што ги уплатил оставителот, ако тој збир е помал од осигурената сума, а ако збирот на премиите е поголем од осигурената сума, како вредност на подарокот ќе се земе износот на осигурената сума.

б) Имот што се издвојува од оставината

Издвојување предмети на домаќинството

Член 37

На брачниот другар, предците, посвоителот, потомците, посвоеникот и неговите потомци и лицата од член 29 на овој закон, кои живееле со оставителот во исто домаќинство им припаѓаат предметите на домаќинството што служат за задоволување на нивните секојдневни потреби, освен предметите од позначителна вредност.

Издвоените предмети не се земаат предвид при пресметувањето на нужниот дел, ниту му се засметуваат на наследникот во неговиот наследен дел.

в) Намалување на располагањата со тестаментот и враќање на подароците поради повреда на нужниот дел

Поведа на нужниот дел

Подароци и располагање со тестаментот извршени во корист на нужните наследници

Член 38

Кога е повреден нужниот дел, располагањата со тестаментот ќе се намалат, а подароците сторени во последните 90 дена од животот на оставителот ќе се вратат колку што е потребно, за да се дополни нужниот дел.

Нужниот дел е повреден кога нужниот наследник уште за животот на оставителот и со тестаменталните располагања не примил од имотот на оставителот подароци и наследен дел во висина на вредноста на нужниот дел.

При утврдувањето на вкупната вредност на тестаменталните располагања и на подароците се земаат предвид и оние подароци и располагања со тестаментот за кои оставителот наредил да не му се засметуваат на нужниот наследник во неговиот наследен дел.

Од овие подароци и тестаментални располагања што му се засметуваат на нужниот наследник во неговиот наследен дел при утврдувањето на вкупната вредност на тестаменталните располагања и на подароците се зема предвид само онолку за колку тие го надминуваат неговиот нужен дел.

Ред на намалувањето и враќањето

Член 39

Кога е повреден нужниот дел, прво се намалуваат располагањата со тестаментот, па доколку нужниот дел со тоа не би бил намирен, тогаш се враќаат подароците сторени во последните 90 дена од животот на оставителот.

Сразмерно намалување на располагањата со тестаментот.

Привилегиран легат

Член 40

Располагањата со тестамент се намалуваат во иста сразмера без оглед на нивната природа и на нивниот обем, и без оглед на тоа дали се наоѓаат во еден или повеќе тестаменти, ако од тестаментот не произлегува нешто друго.

Ако завештателот оставил повеќе легати и наредил некој легат да се исплати пред другите, тој легат ќе се намали само доколку вредноста на другите легати не достига да се намири нужниот дел.

Сразмерно намалување на легатите наложени на тестаменталниот наследник или на легатарот

Член 41

Тестаменталниот наследник чиј наследен дел би морал да биде намален за да се дополни нужниот дел, може да бара сразмерно намалување на легатите што треба да ги исплати тој, ако од тестаментот не произлегува нешто друго.

Претходниот став ќе се примени и во случај кога завештателот ќе му наложи на легаторот да исплати нешто од неговиот легат.

Ред за враќање на подароците

Член 42

Враќањето на подароците се врши почнувајќи од последниот подарок и оди натаму обратно од редот по кој се дадени подароците. Подароците дадени едновременно се враќаат сразмерно.

Положбата на примателот на подарок кој го враќа подарокот

Член 43

Во поглед на подарениот предмет што е должен да го врати примателот на подарокот се смета како совесен држател до денот кога разбрал за барањето за враќање на подарокот.

Кој може да бара намалување на располагањата со тестаментот и враќање на подароците

Член 44

Намалување на располагањата со тестаментот и враќање на подароците сторени во последните 90 дена од животот на оставителот можат да бараат само нужните наследници.

Со смртта на нужниот наследник кој не побарал нужен дел до завршувањето на расправата на оставината, правото од став 1 на овој член не преминува на неговите наследници, но потомок на нужниот наследник кој и самиот би бил нужен наследник доколку неговиот предок умрел пред оставителот, може да го оствари за себе правото на нужен дел, што во таков случај би му припаднал.

Застареност на тужбата

Член 45

Намалување на располагањето со тестаментот може да се бара во рок од три години од прогласувањето на тестаментот, а враќање на подароците сторени во последните 90 дена од животот на оставителот во рок од три години од смртта на оставителот, односно од денот кога решението за неговото прогласување за умрен, односно решението со кое се докажува неговата смрт станало правосилно.

3. Исклучување на нужните наследници од наследството и лишување од нужниот дел во корист на потомците

а) Исклучување на нужните наследници

Причини за исклучување

Член 46

Завештателот може да исклучи од наследство наследник кој има право на нужен дел ако:

1) потешко се огрешил спрема оставителот со повреда на некоја законска или морална обврска и

2) со смисленост сторил некое потешко злодело спрема него или неговиот брачен другар, дете или родител.

Исклучувањето од наследство може да биде целосно или делумно.

Услови за полноважност на исклучувањето

Член 47

Завештателот којшто сака да исклучи некој наследник мора тоа да го изрази во тестаментот на несомнен начин, а корисно е да ја наведе и причината за исклучување.

Причината за исклучување мора да постои во времето на составување на тестаментот.

Во случај на спор за основаноста на исклучувањето должноста за докажување дека исклучувањето е основано лежи на оној којшто се повикува на исклучувањето.

Последици на исклучувањето

Член 48

Со исклучувањето наследникот ги губи наследните права во мерката во која е исклучен, а правата на другите лица кои можат да го наследат оставителот се определуваат како да умрел исклучениот пред оставителот.

б) Лишување од нужниот дел во корист на потомците

Член 49

Ако потомокот кој има право на нужен дел е презадожен или е растурач, завештателот може да го лиши во целост или делумно од неговиот нужен дел во корист на неговите потомци.

Ова лишување останува полноважно само ако во моментот на отворањето на наследството лишениот има малолетно дете или малолетен внук од порано умреното дете, или има полнолетно дете или полнолетен внук од порано умреното дете кои се неспособни за стопанисување.

III. ЗАСМЕТУВАЊЕ НА ПОДАРОЦИТЕ И НА ЛЕГАТИТЕ ВО НАСЛЕДНИОТ ДЕЛ

Засметување на подароците на законскиот наследник

Член 50

На секој законски наследник му се засметува во наследниот дел сето она што го добил на подарок од оставителот на каков и да било начин.

Плодовите и другите користи што ги имал наследникот од подарената ствар се до смртта на оставителот не се засметуваат.

Подарокот не се засметува ако оставителот во времето на подарувањето или подоцна, или во тестамент, изјавил дека подарокот нема да се засмета во наследниот дел.

Ако подарокот е сторен во последните 90 дена од животот на оставителот, остануваат во важност одредбите за нужниот дел.

Засметување на легатот на законскиот наследник

Член 51

Легатот оставен на законскиот наследник му се засметува во неговиот наследен дел, освен ако од тестаментот произлегува дека завештателот сакал наследникот да добие легат покрај својот дел.

Како се врши засметување на подароците и легатите

Член 52

Засметувањето се врши на тој начин што другите наследници добиваат од оставината соодветна вредност, па дури потоа остатокот на оставината се дели меѓу сите наследници.

Ако добрата што ги имал оставителот во моментот на смртта не се доволни за да добијат другите наследници соодветна вредност, наследникот на кого му се врши засметувањето не е должен да им врати нешто од она што го добил тој, освен кога е тоа пропишано со одредбите на овој закон што се однесуваат на нужниот дел.

Право на наследникот на кој подарокот или легатот не му се засметува

Член 53

Кога според волјата на оставителот, подарокот или легатот не треба да му се засмета на наследникот во неговиот наследен дел, таквиот наследник го задржува подарокот, односно легатот и учествува со другите наследници во делбата на оставината како подарок, односно легат да немало.

Кога има нужни наследници, а според волјата на оставителот, подарокот или легатот не треба да му се засмета на некој наследник во неговиот наследен дел, тој наследник ќе може да го задржи подарокот, односно легатот во границите во кои не се повредува нужниот дел на другиот наследник.

Право на наследникот кој се откажал од наследството

Член 54

Наследникот кој се откажал од наследството го задржува подарокот, освен во случај кога подарокот е сторен во последните 90 дена од животот на оставителот, а со него е повреден нужниот дел на друг наследник.

Тој има право да бара да се исполни легатот само во границите во кои не се повредува нужниот дел на друг наследник.

Определување на вредноста на подароците при засметувањето

Член 55

При засметувањето на подароците на наследникот во наследниот дел се зема вредноста на подареното добро во моментот на смртта на оставителот, а според неговата состојба во времето на подарувањето.

Кога подарокот се состои во осигурување

Член 56

Кога подарокот се состои во осигурување во корист на примателот на подарок, како вредност на подарокот ќе се земе збирот на премиите што ги уплатил оставителот, ако тој збир е помал од осигурената сума, а ако збирот на премиите е поголем од осигурената сума, како вредност на подарокот ќе се земе износот на осигурената сума.

Трошоците за издршка на наследникот

Член 57

Она што е потрошено за издршка на наследникот и за негово задолжително школување нема да се засметува во неговиот наследен дел. Дали издатоците што ги сторил оставителот за натамошно школување на наследникот ќе се засметаат во неговиот наследен дел и во која мера, ќе одлучи судот според околностите, земајќи ја предвид особено вредноста на оставината и трошоците за школувањето и оспособувањето за самостоен живот на другите наследници.

Вообичаени помали подароци

Член 58

Вообичаените помали подароци не се засметуваат во наследниот дел.

Подароци дадени на лице на чие место наследникот доаѓа на наследство

Член 59

Подароците дадени на лице на чие место наследникот доаѓа на наследство се засметуваат во наследниот дел.

Засметување на долгот од наследникот на оставителот

Член 60

На наследникот му се засметува во неговиот дел она што му го долгувал на оставителот.

Кој може да бара засметување

Член 61

Правото во наследниот дел на еден наследник да се бара да се засметаат подароците и легатите им припаѓа само на неговите сонаследници.

Глава трета

НАСЛЕДУВАЊЕ ВРЗ ОСНОВА НА ТЕСТАМЕНТ

I. УСЛОВИ ЗА ПОЛНОВАЖНОСТ НА ТЕСТАМЕНТОТ

Способност за составување на тестамент

Член 62

Тестамент може да состави секое лице способно за расудување коешто наполнило 15 години .

Тестаментот е ништовен ако во времето на неговото составување завештателот немал 15 години или не бил способен за расудување.

Губењето на способноста за расудување што би настапило откако е направен тестаментот не влијае врз неговата полноважност.

Ништовност на тестамент поради недостиг во волјата на завештателот

Член 63

Ништовен е тестаментот ако завештателот бил натеран со закана или присилба да го состави или одлучил да го состави поради тоа што бил измамен или што се наоѓал во заблуда.

Заканата, присилбата или измамата повлекува ништовност на тестаментот и кога потекнува од трето лице.

Располагањата со тестамент се ништовни и кога постои заблуда за фактите што го побудиле завештателот да ги стори тие располагања.

Ако само некои одредби од тестаментот се направени под закана или присилба, поради измама или во заблуда, тогаш само тие се ништовни.

Застареност на тужбата за поништување на тестамент поради завештателовата неспособност и поради недостиг во неговата волја.

Член 64

Поништување на тестамент поради завештателовата неспособност за расудување или поради тоа што завештателот немал 15 години, како и поништување на тестамент или на одделни негови одредби поради закана или присилба, измама или заблуда, може да бара само лице кое има

правен интерес, и тоа во рок од една година откако разбрале за постоењето на причината за ништовност, а најдоцна за десет години од прогласувањето на тестаментот.

Рокот од една година не може да започне да тече пред прогласувањето на тестаментот.

Поништување на тестамент спрема несовесно лице може да се бара во рок од 20 години од прогласувањето на тестаментот.

Приговор за ништовност на тестаментот во процесот кој го повело лице кое бара право од оставината врз основа на тестаментот, може да се поднесе без оглед на истекот на роковите од ставовите 1, 2 и 3 на овој член.

Формата на тестаментот како услов за неговата полноважност

Член 65

Полноважен е оној тестамент кој е составен во форма утврдена во закон и под условите предвидени со закон.

II. ФОРМИ НА ТЕСТАМЕНТ

Своерачен тестамент

Член 66

Тестаментот е полноважен ако го напишал завештателот со своја рака и ако го потпишал.

За полноважност на своерачниот тестамент не е нужно, но е корисно, во него да е означен датумот кога е составен.

Судски тестамент

Член 67

Тестамент на завештателот, по негово кажување може да му состави судија на основен суд, кој претходно ќе го утврди идентитетот на завештателот.

Откога завештателот ќе го прочита и потпише ваквиот тестамент, судијата на самиот тестамент ќе потврди дека завештателот во негово присуство го прочитал и го потпишал.

Судски тестамент ако завештателот не е во состојба да го прочита

Член 68

Во случај завештателот да не е во состојба да го прочита тестаментот што му го составил судијата, овој ќе му го прочита на завештателот во присуство на двајца сведоци, па тогаш завештателот во присуство на истите сведоци ќе го потпише тестаментот или ќе стави на него свој ракознак, откако ќе изјави дека тоа е негов тестамент.

Сведоците ќе се потпишат на самиот тестамент.

Судијата ќе потврди на тестаментот дека сите овие дејствија се извршени.

Предавање на тестаментот на судот

Член 69

Завештателот може своерачниот тестамент и судскиот тестамент да му го довери на чување на основниот суд во отворена или затворена обвивка, за што судот ќе состави записник, тестаментот ќе го стави во одделна обвивка, што ќе ја запечати и ќе ја чува во судот.

Кој може да биде сведок при составувањето на судски тестамент

Член 70

При составувањето на судски тестамент можат да бидат сведоци полнолетни лица на кои не им е одземена деловната способности кои знаат да читаат и пишуваат, а го разбираат јазикот на кој е составен тестаментот.

Не можат да бидат сведоци при составувањето на судски тестамент, ниту тестаментот да го состават по кажување на завештателот во својство на судија: потомците на завештателот, неговите посвоеници и нивните потомци, неговите предци и посвоители, неговите роднини во странична линија до четвртиот степен заклучно со брачните другари на сите овие лица и брачниот другар на завештателот.

Располагање во корист на судија, на сведок и нивен поблизок роднина

Член 71

Ништовни се одредбите од тестаментот со кои му се остава нешто на судијата којшто го составил тестаментот, на записничарот и на сведоците при неговото составување, како и на нивните предци, потомци, браќа, сестри и на брачните другари на овие лица.

Тестамент составен пред дипломатски или конзуларен претставник во странство

Член 72

Полноважен е тестамент составен од државјанин на Република Македонија во странство според одредбите што важат за составување на судски тестамент од страна на конзуларен претставник или дипломатски претставник на Република Македонија кој врши конзуларни работи.

Тестамент составен за време на воена состојба

Член 73

Полноважен е тестамент составен за време на воена состојба според одредбите што важат за составување на судски тестамент на лица на воена должност од страна на командирот на четата или на некој друг старешина од неговиот или од повисок ранг, или од некое друго лице во присуство на некој од овие старешини, како и од секој старешина на одделен одред.

Вака составениот тестамент престанува да важи по истекот на 60 дена по завршувањето на воената состојба, а ако завештателот порано или подоцна е демобилизиран, по истекот на 30 дена од демобилизирањето.

Меѓународен тестамент

Член 74

Тестаментот составен во форма на меѓународен тестамент е полноважен во поглед на формата, без оглед на местото каде што е направен, каде што се наоѓа имотот, државјанството и живеалиштето, односно престојувалиштето на завештателот.

Формата на тестаментот не влијае врз неговата полноважност како меѓународен тестамент.

Член 75

Одредбите на овој закон за меѓународниот тестамент не се применуваат врз формите на тестаменталните одредби, што во истото писмено ги составиле две или повеќе лица.

Член 76

За составување на меѓународен тестамент надлежен е судија на основниот суд кој е надлежен и за составување на судски тестамент.

Меѓународен тестамент за државјанин на Република Македонија во странство можат да состават и дипломатските или конзуларните претставници на Република Македонија, кои ќе ги определи шефот на дипломатското или конзуларното претставништво.

Член 77

Тестаментот се составува во писмена форма.

Завештателот не мора своерачно да го потпише тестаментот.

Тестаментот може да биде напишан на било кој јазик, со рака или на друг начин.

Член 78

Во присуство на судијата на основниот суд или дипломатскиот, односно конзуларниот претставник (во натамошниот текст: овластено лице) и двајца сведоци, завештателот изјавува дека писменото е негов тестамент и дека е запознат со неговата содржина.

Завештателот не е должен со содржината на тестаментот да ги запознае овластеното лице и сведоците.

Член 79

Завештателот во присуство на овластеното лице и сведоците го потпишува тестаментот, или ако претходно го потпишал, го признава и го потврдува потписот за свој.

Ако завештателот не е во состојба да се потпише, ќе му ја соопшти причината на овластеното лице кое тоа ќе го забележи на тестаментот.

Завештателот може да бара од овластеното лице друго лице, во негово име, да го потпише тестаментот.

Овластеното лице и сведоците во присуство на завештателот, се потпишуваат на тестаментот.

Член 80

Датум на тестаментот е датумот на кој го потпишало овластеното лице.

Овој датум мора да биде ставен на крајот на тестаментот од страна на овластеното лице.

Член 81

Ако тестаментот се состои од повеќе листови, сите тие се сврзуваат со емственик, а двата краја од емственикот се запечатуваат со печат.

Завештателот се потпишува на секој од листовите, а на крајот се назначува од колку листови се состои тестаментот.

Ако завештателот не е во состојба да ги потпише, тоа ќе го стори друго лице од негово име, а ако такво лице нема, ќе ги потпише овластеното лице.

Секој лист мора да биде обележен со број.

Член 82

Овластеното лице ќе го праша завештателот дали сака да даде изјава во поглед на чувањето на тестаментот. Местото каде што завештателот има намера да го чува тестаментот се забележува во потврдата што ја издава овластеното лице во форма определена во прилогот 1 на овој закон или во соодветна форма.

Формата на потврдата е составен дел на овој закон .

Член 83

Непостоењето, односно неисправноста на потврдата не влијае врз формалната полноможност на меѓународниот тестамент направен во согласност со одредбите на овој закон.

Член 84

Потврдата се составува во три примероци од кои еден примерок се приложува кон тестаментот, вториот го задржува овластеното лице, а третиот му се врачува на завештателот.

Полноможноста на потврдата се признава ако е издадена на територија на држава која што ја ратификувала Конвенцијата за еднообразен закон за формата на меѓународниот тестамент.

Член 85

Потврдата дека тестаментот е оставен на чување на овластеното лице се зема како доказ за формалната полноможност на писменото како тестамент, доколку не се докаже спротивното.

Член 86

Сведоци на овој тестамент можат да бидат лица кои ги исполнуваат условите од член 71 на овој закон.

Член 87

За толкувачите се применуваат одредбите од Законот за процесната постапка.

Член 88

Потписите на завештателот, на овластеното лице и на сведоците на меѓународниот тестамент и на потврдата не мора да се заверуваат, но надлежните органи во определени случаи можат да ја проверат вистинитоста на потписот на овластеното лице.

Член 89

За отповикување на меѓународниот тестамент важат одредбите од овој закон за отповикување на тестамент.

Устен тестамент

Член 90

Завештателот може да ја изјави својата последна волја усно пред двајца сведоци само ако поради исклучителни околности не е во можност да состави писмен тестамент.

Усниот тестамент престанува да важи кога ќе поминат 30 дена од престанокот на исклучителните околности во кои е составен.

Кој може да биде сведок при составувањето на устен тестамент

Член 91

При составувањето на устен тестамент можат да бидат сведоци само лицата кои можат да бидат сведоци при составувањето на судски тестамент, но не мораат да знаат да читаат и да пишуваат.

Должност на сведоците при усниот тестамент

Член 92

Сведоците пред кои завештателот усно ја изјавил својата последна волја се должни без одлагање да ја стават на писмено изјавата на завештателот и што побрзо да му ја предадат на судот, или усно да ја повторат пред судот, изнесувајќи кога, каде и во кои прилики завештателот ја изјавил својата последна волја.

Извршувањето на оваа должност не е услов за полноважноста на устен тестамент.

Располагање со устен тестамент во корист на сведоците и нивните поблиски роднини.

Член 93

Ништовни се одредбите од усниот тестамент со кои им се остава нешто на сведоците при неговото составување, на нивните брачни другари, на нивните предци, на нивните потомци, на нивните роднини во странична линија до четвртиот степен на роднинство заклучно и на брачните другари на сите овие лица.

Застареност на тужбата за поништување на тестамент поради недостиг на форма

Член 94

Поништување на тестамент поради недостиг на форма може да бара, по отворањето на наследството, само лице кое има правен интерес и тоа во рок од една година откако разбрало за тестаментот, а најдоцна десет години од прогласувањето на тестаментот.

Рокот од една година не може да започне да тече пред прогласувањето на тестаментот.

Приговор за ништовност на тестаментот во процесот кој го повело лице кое бара право од оставината врз основа на тестаментот, може да се поднесе без оглед на истекот на роковите од ставовите 1 и 2 на овој член.

Докажување на уништен, загубен, скриен или зафрлен тестамент

Член 95

Тестаментот уништен случајно или со дејствие од некое друго лице, загубен, скриен или зафрлен по смртта на завештателот или пред неговата смрт, но без негово знаење, ќе произведе дејствија на полноважен тестамент ако заинтересираното лице докаже дека тестаментот постоел, дека е уништен, загубен, скриен или зафрлен, дека бил составен во форма пропишана во законот и ако ја докаже содржината на оној дел од тестаментот на кој се повикува.

III. СОДРЖИНА НА ТЕСТАМЕНТОТ

Определување на наследници

Член 96

Завештателот може со тестаментот да определи еден или повеќе наследници.

Наследник врз основа на тестаментот е лице кое го определил завештателот да го наследи целиот негов имот или дел од имотот.

Како наследник ќе се смета и лице на кое со тестаментот му се оставени еден или повеќе определени предмети или права, ако се утврди дека волјата на завештателот била тоа лице да му биде наследник.

Супституции

Член 97

Завештателот може со тестаментот да определи лице на кое ќе му припадне наследството ако определениот наследник умре пред него, или ако се откаже од наследството, или ако биде недостоен да наследи. Одредбата од став 1 на овој член се однесува и на легатите. Завештателот не може да му определи наследник на својот наследник ниту на легаторот.

Оставање на легати

Член 98

Завештателот може со тестаментот да остави еден или повеќе легати.

Располагање за дозволени цели и основање на задужбина

Член 99

Завештателот може со тестаментот да нареди некој предмет или право или дел од оставината или целата оставина да се употреби за постигање на некоја дозволена цел.

Ако завештателот наредил основање на задужбина и ги определил средствата за постигање на некоја цел, задужбината ќе се основа кога ќе се добие одобрение од надлежниот орган.

Оптоварување и услови

Член 100

Завештателот може да го оптовари со некоја должност лицето на кое му остава некоја корист од оставината.

Тој може во одделни одредби на тестаментот да постави услови или рокови.

Невозможни, недозволени и неморални услови и оптоварувања, како и оние што се неразбирливи или противречни, се сметаат како да не постојат.

Определеност на наследниците и другите корисници

Член 101

Наследниците, легатарите и другите на кои со тестаментот им се оставени некои користи, доволно се определени ако тестаментот содржи податоци врз основа на кои може да се утврди кои се тие.

Толкување на тестаментот

Член 102

Одредбите од тестаментот треба да се толкуваат според вистинската намера на завештателот.

Во случај на сомневање треба да се прифати она што е поповолно за законскиот наследник или за лицето на кое со тестаментот му е наложена некоја обврска.

IV. ЛЕГАТИ

Содржина на легатите

Член 103

Завештателот може со тестаментот да остави еден или повеќе определени предмети или некое право на определено лице, или да му наложи на наследникот или на некое друго лице на кое нешто му остава, да му даде, од она што му е оставено, некој предмет на определено лице, или да му исплати сума пари, или да го ослободи од некој долг или да го издржува или воопшто во негова корист да направи нешто или да се воздржи од нешто или да трпи нешто.

Со таквото завештание, по правило, не се определува наследник. Таквото завештание се вика легат, а лицето за кое е наменето се вика легатар.

Кој е должен да го изврши легатот

Член 104

Врз основа на тестаментот легатарот има право да бара да му се изврши легатот од лицето на кое со тестаментот му е наложено да го изврши легатот.

Ако извршувањето на легатот им е наложено на неколкумина, секој одговара сразмерно со делот од оставината што го добива, освен ако од тестаментот може да се заклучи дека завештателот сакал тие да одговараат на друг начин.

Ако завештателот пропуштил да одреди кој е должен да го изврши легатот, обврската за извршување лежи на сите законски и тестаментални наследници, сразмерно со вредноста на имотот што секој од нив го наследил.

Исплата на доверителите пред легатарите

Член 105

Доверителите на завештателот имаат право да се наплатат пред легатарите.

Намалување на легатите и оптоварувањата

Член 106

Наследникот не е должен да ги изврши во целост легатите, доколку со тоа се повредува неговиот нужен дел.

Истото важи за легатарот, ако вредноста на легатите или оптоварувањата што треба да ги изврши ја надминува вредноста на неговиот легат.

Во тие случаи сите легати и оптоварувања се намалуваат во ист сразмер ако завештателот не наредил нешто друго.

Право на легатарот кога должникот на легатот не ќе наследи

Член 107

Легатарот има право да бара да се изврши легатот и кога лицето, кое според тестаментот било должно да го изврши легатот, умрело пред завештателот, или се откажало од наследство, или е недостојно да наследи.

Кога се гаси правото на легатарот

Член 108

Легатот отпаѓа ако легатарот умре пред завештателот, или се откаже од легатот, или е недостоен.

Во тие случаи предметот на легатот му останува на лицето кое било должно да го изврши, ако од самиот тестамент не произлегува некаква друга намера на завештателот.

Член 109

Легатот отпаѓа и кога завештателот го отуѓил или потрошил предметот на легатот или тој предмет инаку престанал да постои за време на животот на завештателот, или случајно пропаднал по неговата смрт.

Одговорноста на легатарот за долговите на завештателот

Член 110

Легатарот не одговара за долговите на завештателот.

Но, завештателот може да нареди легатарот да одговара за сите или за одделни негови долгови, или за дел на некој долг во границите на вредноста на легатот.

Легат оставен на доверител

Член 111

Кога завештателот му оставил легат на својот доверител, овој има право, покрај извршувањето на легатот, да бара и извршување на своето побарување, ако од тестаментот не произлегува дека намерата на завештателот била поинаква.

Застарување на легатот

Член 112

Правото да се бара извршување на легатот застарува за една година од денот кога легатарот разбрал за своето право и бил овластен да бара да се изврши легатот, но најдоцна во рок од десет години по правосилноста на решението за наследување односно во рок од 20 години од смртта на оставителот.

V. ИЗВРШИТЕЛ НА ТЕСТАМЕНТОТ

Определување извршител на тестаментот

Член 113

Завештателот може со тестамент да определи едно или повеќе лица за извршители на тестаментот.

Извршител на тестамент може да биде секое деловно способно лице.

Лицето определено за извршител на тестаментот, не мора да ја прифати таа должност.

Должности на извршителот на тестаментот

Член 114

Ако завештателот не определил нешто друго, должност на извршителот на тестаментот е да се грижи особено за чување на оставината, со неа да управува, да се грижи за исплата на долговите и легатите и воопшто да се грижи тестаментот да биде извршен онака како што сакал завештателот.

Ако има повеќе извршители на тестаментот тие ги вршат заедно доверените должности, освен ако завештателот поинаку не определил.

Полагање сметка и награда на извршителот

Член 115

Извршителот на тестаментот е должен да му положи сметка на судот за својата работа.

Тој има право на надоместок на трошоците и на награда за својот труд, кои се исплаќаат на товар на оставината, а според одлуката на судот.

Отповикување на извршителот на тестаментот

Член 116

Судот може, по предлог или по службена должност, да го отповика извршителот на тестаментот ако неговата работа не е во согласност со волјата на завештателот или со законот.

VI. ОТПОВИКУВАЊЕ НА ТЕСТАМЕНТ

Начин на отповикување на тестамент

Член 117

Завештателот може секогаш да го отповика тестаментот, во целост или делумно, со изјава дадена во каква и да било форма во која според законот може да се состави тестамент.

Завештателот може да го отповика писмениот тестамент и со уништување на писменото.

Однос на поранешниот и подоцнежниот тестамент

Член 118

Ако со подоцнежниот тестамент изрично не се отповика поранешниот тестамент, одредбите од поранешниот тестамент остануваат во сила доколку не се во спротивност со одредбите на подоцнежниот.

Ако завештателот го уништил подоцнежниот тестамент, поранешниот тестамент повторно добива сила, освен ако се докаже дека завештателот не го сакал тоа.

Располагање со завештан предмет

Член 119

Секое подоцнежнo располагање од страна на завештателот со определен предмет што му го завештал некому има за последица отповикување на завештувањето на тој предмет.

Глава четврта

ПРЕМИНУВАЊЕ НА ОСТАВИНАТА ВРЗ НАСЛЕДНИЦИТЕ

I. ОТВОРАЊЕ НА НАСЛЕДСТВО

Смрт и прогласување на лице за умрено

Член 120

Со смртта на едно лице се отвора неговото наследство.

Истото дејство го има и прогласувањето на едно лице за умрено.

Кога се отвора наследство на лице прогласено за умрено и почеток на текот на роковите

Член 121

Како ден за отворање на наследството на лице кое е прогласено за умрено се смета денот кога решението за прогласување на лицето за умрено

станало правосилно, ако со самото решение не е определен како ден на смртта некој друг ден.

Роковите што според овој закон започнуваат да течат од денот на отворањето на наследството, започнуваат да течат во случај на прогласување на лицето за умрено од денот кога решението за тоа станало правосилно.

Способност за наследување

Член 122

Наследник може да биде само лице кое е живо во моментот на отворањето на наследството.

Детето веќе зачнато во моментот на отворање на наследство се смета како родено ако се роди живо.

Врз основа на тестамент можат да наследат и правни лица, доколку со одделни прописи нешто друго не е определено.

Недостојност за наследување

Член 123

Недостоеен е да наследи, како врз основа на закон така и врз основа на тестамент, како и да добие нешто врз основа на тестамент, тој којшто:

- 1) со смисленост го лишил од живот оставителот или се обидел да го лиши од живот;
- 2) со присилба или закана го натерал или со измама го навел оставителот да направи или да го отповика тестаментот или некоја одредба од тестаментот, или го спречил тоа да го стори ;
- 3) го уништил или го сокрил тестаментот од оставителот со намера да спречи да се реализира последната волја на оставителот, како и оној што го фалсификувал тестаментот на оставителот и
- 4) ја повредил потешко обврската за издршка на оставителот спрема кој имал законска обврска за издршка, како и оној што не сакал да му укаже на оставителот нужна помош.

Член 124

Недостојноста не им пречи на потомците на недостојниот и тие наследуваат како да умрел тој пред оставителот.

Недостојноста престанува со проштевање на оставителот.

За недостојноста судот води сметка по службена должност, освен во случај на повреда на обврската за издршка и неукажување на нужна помош.

Постапка со оставината кога наследниците се непознати

Член 125

Ако не е познато дали има наследници, судот со оглас ќе ги повика лицата кои полагаат право на наследство да му се пријават на судот.

Ако по истекот на една година од објавувањето на огласот не се јави ниеден наследник, оставината и се предава на држава Македонија, но со

тоа наследникот кој би се јавил подоцна не се лишува од правото да му се предаде оставината или делот што му припаѓа.

Наследникот има право со тужба да бара да му се предаде оставината или делот што му припаѓа од став 2 на овој член, во рок од две години од денот кога дознал дека е донесено правосилно решение за предавање на оставината на државата, а најдоцна десет години од смртта на оставителот. По истекот на овој рок наследникот го губи правото на оставината.

Старател на оставината

Член 126

Кога наследниците се непознати или се со непознато престојувалиште, како и во други случаи кога е тоа потребно, судот ќе постави привремен старател на оставината кој ќе ги застапува наследниците.

За поставување на привремен старател судот ќе го извести органот на старателството, кој може да постави друг старател.

Кога судот со решение за наследување ќе огласи за наследник лице со непознато престојувалиште, неговиот дел од оставината ќе му го предаде на старател определен од Центарот за социјална работа во смисла на одредбите од Законот за семејството.

II. ЗДОБИВАЊЕ СО ОСТАВИНА И ОТКАЖУВАЊЕ ОД НАСЛЕДСТВО

Преминување на оставината врз наследниците

Член 127

Оставината на умрено лице преминува, по силата на законот, врз неговите наследници во моментот на неговата смрт.

Откажување од наследство

Член 128

Наследникот може да се откаже од наследство со изјава на судот до завршувањето на расправата на оставината.

Ова откажување важи и за потомците на оној којшто се откажал, ако не изјавил изрично дека се откажува само од свое име.

Ако потомците се малолетни, за ова откажување е потребно одобрение од органот за старателство.

Наследникот кој се откажал само во свое име се смета како да не бил никогаш наследник.

Ако се откажат од наследството сите наследници коишто му припаѓаат на најблискиот наследен род во моментот на смртта на оставителот, на наследство се повикуваат наследниците од следниот наследен ред.

Ако се откажат од наследство потомците на оставителот и неговите посвоеници и нивните потомци, брачниот другар на оставителот се

повикува на наследство како единствен наследник од првиот наследен ред.

Наследничка трансмисија

Член 129

Ако наследникот умрел пред да се заврши расправата на оставината, а не се откажал од наследството, правото на откажување преминува врз неговите наследници.

Кој не може да се откаже од наследство

Член 130

Не може да се откаже од наследство наследник кој располагал со целата или со еден дел од оставината.

Мерките што ќе ги преземе еден наследник само заради зачувување на оставината, како и мерките на редовното управување, не го лишуваат од правото да се откаже од наследството.

Содржина на изјавата за откажување од наследство

Член 131

Откажувањето од наследство не може да биде делумно ниту со услов.

Откажувањето во корист на определен наследник не се смета како откажување од наследство, туку како изјава за отстапување на својот наследен дел. Ова откажување важи доколку наследникот во чија корист е тоа сторено го прифати тој дел од наследството.

Откажување од наследство што не е отворено

Член 132

Откажување од наследство што не е отворено нема никакво правно дејство.

Неотповикливост на изјавата за откажување или за примање на наследство. Нејзино поништување

Член 133

Изјавата за откажување од наследство или за примање на наследство не може да се отповика.

Наследникот што ја дал изјавата може да бара да се поништи изјавата ако е таа предизвикана со присилба, со закана или е дадена поради измама или заблуда.

Правото да се бара поништување на изјавата престанува со истекот на рокот од една година од узнавањето за причината поради која може да се бара поништување на изјавата, односно од престанувањето на понудата.

Тоа право во секој случај престанува со истекот на рокот од три години од правосилноста на решението за наследување.

Ако по давањето на изјавата за откажување од наследство се пронајде имот за кој во времето на давањето на изјавата не се знаело дека и припаѓа на оставината, наследникот што ја дал изјавата може да побара да му се признае право на наследство на делот што по законот му припаѓа на новопронајдениот имот, во рок од една година откако од страна на судот е известен за новопронајдениот имот.

Новопронајдениот имот ќе се расправи според прописите што биле во важност во времето кога е побарано од судот да ја расправи оставината и по однос на тој имот.

Прираст

Член 134

Делот на тестаменталниот наследник кој се откажал од наследството им припаѓа на законските наследници на оставителот, ако од самиот тестамент не произлегува некоја друга намера на завештателот.

Член 135

Делот на законскиот наследник кој се откажал од наследството само во свое име се наследува како да умрел тој наследник пред оставителот.

Застареност на правото да се бара оставината со тужба

Член 136

Правото да се бара оставината со тужба како наследник спрема држателот на оставината застарува за две години од денот кога наследникот дознал дека е донесено правосилно решение за наследување, а најдоцна десет години од денот кога решението за наследување станало правосилно.

Правото да се бара оставината во секој случај застарува по протекот на 20 години од смртта на оставителот.

III. ОДГОВОРНОСТ НА НАСЛЕДНИКОТ ЗА ДОЛГОВИТЕ НА ОСТАВИТЕЛОТ

Обем на наследниковата одговорност за долговите

Член 137

Наследникот одговара за долговите на оставителот до висината на вредноста на наследниот имот.

Наследникот којшто се откажал од наследството не одговара за долговите на оставителот.

Кога има повеќе наследници тие одговараат солидарно за долговите на оставителот, и тоа секој до висината на вредноста на својот дел од наследниот имот, без оглед на тоа дали е извршена делба на наследството. Меѓу наследниците долговите се делат сразмерно со вредноста на имотот што секој од нив го наследил, ако со тестаментот поинаку не е определено.

Одделување на оставината

Член 138

Доверителите на оставителот можат да бараат во рок од три месеци од отворањето на наследството оставината да се оддели од имотот на наследникот.

Во тој случај наследникот не може да располага со предметите и правата од оставината, ниту неговите доверители можат од нив да се наплатат, додека не се наплатат доверителите кои барале одделување.

Доверителите на оставителот кои го барале ова одделување можат да ги наплатат своите побарувања само од средствата на оставината.

На одделената оставина судот може да и постави старател.

IV. ДЕЛБА НА НАСЛЕДСТВОТО

Право на делба

Член 139

Делба на наследството може да бара секој наследник во секое време. Ова право не може да застари.

Ништовен е договорот со кој наследникот се откажува од правото да бара делба како и одредбата од тестаментот со која делбата се забранува или се ограничува.

Управување со наследството

Член 140

До донесувањето на решението за наследување наследниците управуваат со наследството заеднички.

Ако нема извршител на тестаментот, а наследниците не се сложат за управувањето со наследството, судот, по барање на еден од нив, ќе постави управител кој за сите нив ќе управува со наследството, или ќе му определи на секој наследник дел од наследството со кој тој ќе управува.

За управител судот може да постави и некој од наследниците.

Управителот може со одобрение од судот да располага со предметите од оставината, ако е за тоа овластен со тестаментот, или ако е тоа потребно заради исплата на трошоците или за отстранување на некаква штета.

Користење и располагање со наследството

Член 141

По правосилноста на решението за наследување, на користењето и располагањето со наследството кое не е физички поделено меѓу наследниците, се применуваат прописите на имотното право за односите меѓу сосопствениците, со тоа што сонаследникот има право на првенствено купување на делот од другите сонаследници.

Право на наследниците кои живееле или стопанисувале во заедница со оставителот

Член 142

По барање на наследникот кој живеел или стопанисувал во заедница со оставителот, судот кога за тоа постои оправдана потреба, ќе одлучи да му се остават одделни предмети, движни или недвижни или група предмети, што би припаднале во делот на другите наследници, а вредноста на тие предмети да им ја исплати тој во пари во рокот што го определил судот според околностите.

За така определениот износ овие наследници до исплатата имаат законски залог на деловите од оставината што му се доделени на наследникот кој е должен да им ја изврши исплатата.

Ако исплатата не им била извршена во рокот, тие имаат право да бараат наплата на своето побарување или предавање на предметите, кои инаку би им припаднале на име на наследен дел.

Обврска за заштитување меѓу наследниците по делбата

Член 143

На секој наследник другите наследници му одговараат по силата на законот ако некое трето лице, повикувајќи се на некое право засновано пред делбата, би му одзело предмет што е ставен во неговиот наследен дел, или инаку би го намалило неговото право.

Тие гарантираат, исто така, дека предметите ставени во неговиот дел немаат скриени недостатоци.

Наследниците гарантираат дека побарувањето на оставителот ставено во делот на еден наследник постои и дека ќе може да се наплати од должникот до износот што му е ставен во делот.

Обврската на гаранција за постоење и наплатливост на побарувањето трае три години по завршената делба, а за побарувањата што пристигнуваат по делбата, таа трае три години од пристигнувањето на обврската.

Во сите случаи на гаранција според овој член секој наследник гарантира и долгува надоместок сразмерно со својот наследен дел.

Глава петта

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Порано отворени наследства

Член 144

На наследствата што се отворени до влегувањето во сила на овој закон, а кои не се решени, ќе се применуваат прописите што важеле до неговото влегување во сила.

Член 145

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за наследувањето ("Службен весник на СРМ" број 35/73 и 27/78), освен одредбата од член 35 од Законот за наследувањето која ќе се применува до донесувањето на закон со кој ќе се регулираат сопственичките односи и одредбите од членовите 109 до 126 кои ќе се применуваат до донесувањето на закон за облигационите односи на Република Македонија.

ВЛЕГУВАЊЕ ВО СИЛА НА ЗАКОНОТ

Член 146

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".